

GIKIL d.o.o. LUKAVAC

**PRIJEDLOG MJERA I AKTIVNOSTI
ZA SPREČAVANJE I/ILI SMANJENJE EMISIJA
IZ POSTROJENJA U OKOLIŠ I ZAŠTITU OKOLIŠA**

Lukavac, decembar 2018.

1. SISTEM UPRAVLJANJA ZAŠTITOM OKOLIŠA

MJERE I AKTIVNOSTI	ROKOVI REALIZACIJE				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Izvršiti upošljavanje dovoljnog broja zaposlenika u sektoru zaštite okoliša u cilju uspostavljanja sistema upravljanja okolišem.	2019				
2. Uspostaviti i održavati efikasan sistem za upravljanje zaštitom okoliša, koji će ispunjavati zahtjeve iz okolinske dozvole. Sistemom upravljanja zaštitom okoliša, pored ostalog, treba obuhvatiti procjenu svih faza aktivnosti u pogonima i postrojenjima i pregled svih potencijalnih mogućnosti za čistije tehnologije i čistiju proizvodnju, redukciju i minimizaciju emisija štetnih materija i otpada.	30.06. 2019.				
3. Pripremiti i donijeti plan upravljanja zaštitom okoliša s ciljem realizacije sistema upravljanja zaštitom okoliša i integriranja zaštite okoliša u sistem upravljanja pogonima i kompanijom. Planom obavezno treba definisati mjere i aktivnosti, rokove, nosioce realizacije i odgovornost za realizaciju, prijedlog budžeta za realizaciju mjera i aktivnosti i izvještavanje.	30.03. 2019.				
4. Sprovesti odgovarajuću obuku svih zaposlenika čiji rad može imati značajan uticaj na okoliš, prema planu obuke i provjeriti stečeno znanje od strane stručnih lica iz oblasti inženjerstva zaštite okoliša o čemu treba voditi urednu evidenciju, koja treba biti dostupna nadležnoj inspekciji za zaštitu okoliša.	DA	DA	DA	DA	DA
5. Uspostaviti i redovno realizovati program održavanja automatske mjerne opreme za monitoring emisija u zrak i vode o čemu treba voditi urednu evidenciju.	Kontinuirana obaveza				
6. Uraditi Studiju o procjeni uticaja na okoliš za zatvaranje Fabrike katrana u svrhu pribavljanja okolinske dozvole.	2019				
7. Izraditi Operativni plan interventnih mjera koje se obavezno realizuju u slučajevima proglašavanja epizode visoke zagađenosti zraka.	2019				

8. Redovno voditi evidenciju o izvršenoj obuci zaposlenika o mjerama sprečavanja i smanjenja emisija iz pogona i postrojenja i drugim okolinskim aspektima u cilju podizanja svijesti zaposlenika o zaštiti okoliša.	Kontinuirana obaveza
9. Redovno voditi evidenciju o poduzetim mjerama i postignutim efektima primjene sistema upravljanja kvalitetom prema BAS EN ISO 9001:2012, te Planu upravljanja otpadom i okolinskim procedurama;	Kontinuirana obaveza
10. Izraditi izvještaj o stanju sigurnosti i isti dostaviti Federalnom ministarstvu okoliša i turizma u propisanom roku.	Kontinuirana obaveza
11. Izraditi izvještaj za registar postrojenja i zagađivanja i dostaviti ga Federalnom ministarstvu okoliša i turizma najdalje do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu u skladu sa Pravilnikom o registrima postrojenja i zagađivanjima (Sl. novine FBiH, br: 82/07) i Uputstvu za popunjavanje baze podataka - elektronskih obrazaca za BH PRTR.	30.06. tekuće godine za prethodnu godinu

2. POTROŠNJA VODE, SIROVINA I ENERGENATA

MJERE I AKTIVNOSTI	ROKVI REALIZACIJE				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Smanjenje potrošnje električne energije kao i jedinične cijene se odvija kroz slijedeće aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - ekonomično trošenje energije u bilo kom obliku, - forsiranje vlastite proizvodnje električne energije, - smanjenje i prazan hod postrojenja i agregata, - povećanje efikasnosti pogona, - pridržavati se normativa potrošnje i - analize potrošnje i poređenja sa svjetskim proizvođačima. 	Kontinuirana obaveza				
2. Uspostaviti kontinuirano praćenje potrošnje uglja i drugih sirovina u procesu proizvodnje koksa (uglja za koksovanje) i siljem postizanja normativa potrošnje predviđenih najboljim raspoloživim tehnologijama koksovanja (BAT). Temperaturni režim koksovanja, brzina i	Kontinuirana obaveza				

dužina zagrijavanja uglja, te krajnja temperatura koksovanja, parametri su koji (kada se optimalno podese) vode uštedi električne ali i drugih vidova energije. Potrebno je postrojenja voditi po projektovanim parametrima jer to vodi uštedi sirovina i energije.	
3. Provoditi kontinuirani remont i održavanje u ispravnom stanju mlaznica u skruberima vodi smanjenju upotrebe vode. U cilju svođenja upotrebe vode na minimum je i stalna kontrola i održavanje instalacija tehnološke vode ali i vode za piće.	Kontinuirana obaveza
4. Održavanje mjerno-regulacione opreme i efikasno upravljanje procesima je preventivna mjera koja vodi smanjenju upotrebe sirovina, vode i energije na minimum.	Kontinuirana obaveza
5. Provoditi kontinuirani remont i održavanje postrojenja što direktno dovodi do smanjenja emisija.	Kontinuirana obaveza
6. Postrojenja voditi po projektovanim parametrima jer to vodi uštedi sirovina i energije. Održavanje mjerno-regulacione opreme i kvalitetno upravljanje procesima, preventivna je mjera koja vodi svođenju upotrebe sirovina, vode i energije na minimum. Održavanje pumpi, cjevovoda, mlaznica na skruberima direktno vodi smanjenju potrošnje vode, a u konačnici i manjem opterećenjem istih. U cilju svođenja upotrebe vode na minimum je i stalna kontrola i održavanje instalacija tehnološke vode ali i vode za piće.	Kontinuirana obaveza
7. Instalirati kontrolna brojila za potrošnju električne i toplinske energije po pogonima odnosno postrojenjima radi obezbjeđenja uslova za provođenje mjera za poboljšanje energetske efikasnosti.	2019

3. MJERE ZA SPREČAVANJE I SMANJIVANJE EMISIJE POLUTANATA U ZRAK I ZAŠTITU ZRAKA

MJERE I AKTIVNOSTI	Rokovi realizacije				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
a) Preventivne mjere za sprečavanje i smanjivanje emisije polutanata u zrak i zaštitu zraka:					
1. Vršiti praćenje vidljivih emisija i voditi evidenciju o registrovanim vidljivim emisijama, te izvršiti obuka lica o praćenju vidljivih emisija u cilju postizanja najboljih uvjeta za okoliš,	2019. godina i dalje stalno				

posebno kad je u pitanju praćenje vidljivih emisija i realizacije mjera njihovih smanjivanja na mjestima na kojima se pojavljuju (punjenje peći, istiskivanje koksa, vrata peći, mala vrata peći, poklopci usponskih kolona, dimnjak otpadnih plinova, priprema i transport uglja).					
2. Obavezno kontinuirano primjenjivati tehnološke propise za vođenje procesa u pogonu Koksara.	Kontinuirana obaveza				
3. Vršiti stalnu (svakodnevnu) kontrolu zaptivenosti poklopaca usponskih vodova injektiranjem pare s ciljem sprečavanja nekontrolisanih emisija u zrak.	Kontinuirana obaveza				
4. Obezbjediti redovno (svakodnevno) kvalitetno održavanje uređaja za čišćenje okvira i ramova vrata na koksnim pećim.	Kontinuirana obaveza				
5. Mjesta gdje zaptivanje nije zadovoljavajuće (usipni otvori, velika i mala vrata, poklopci usponskih kolona) premazivati (zaptivati) sa specijalnom vatrostalnom masom koja se nanosi ručno, četkom ili mlaznicom pod pritiskom.	Kontinuirana obaveza				
6. Izraditi uputstva za održavanje međupogonske mreže koksnog plina a posebno pažnju obratiti na odvajanje kapljica i prljavštine, zaptivne lonce, odnosno mjesta za prodivavanje plinovoda. Mjerom se sprječava nekontrolisano isticanje plina u atmosferu i trovanje benzenom. Potrbno je utvrditi rizik i predvidjeti mjere za sprječavanje zagađenja okoliša u objektima i izvan njih zbog izlaženja koksnog plina kroz instalacione vodove.	2019. godina i dalje redovna realizacija				
7. Monitoring otpadne pare iz reaktora na objektu 313.	Kontinuirana obaveza				
8. Postaviti table upozorenja sa odgovarajućim natpisom na prostoru koksne baterije i nus-produkata, na mjestima gdje bi se mogle očekivati povećane emisije.	2019				
b) Tehničke mjere za sprečavanje i smanjivanje emisije polutanata u zrak i zaštitu zraka:					
9. Automatizacija baklje - ugraditi sistem za automatsko upravljanje.					2023
10. Sanacija skladišta amonijum sulfata - izvršiti sanaciju skladišta amonij-sulfata, saturatora i popratne opreme.	2019				

11. Sanirati oštećenja na industrijskom dimnjaku. Provjeriti gromobransku i elektro instalaciju i po potrebi sanirati, te pregledati i sanirati rasvjetu i stalno je držati u ispravnom stanju.	2019				
12. Izvršiti sanaciju i funkcionalno osposobljavanje 11 ciklona za otprašivanje u pogonu pripreme uglja, te obezbijediti efikasno njihovo održavanje i funkcioniranje.	2019				
13. Izvršiti sanaciju i funkcionalno osposobljavanje 9 ciklona u pogonu koksovanja, te obezbijediti efikasno njihovo održavanje i funkcioniranje.	2019				
14. Remont i čišćenje elektro-odvajača 3 i 4 za prečišćavanje koksnog plina	2019				
15. Remont i čišćenje amonijačnih ispiraća br. 1, 2 i 3 za ekstrakciju amonijaka iz koksnog plina	2019				
16. Tehnički riješiti efikasno zaptivanje poklopaca usponskih vodova injektiranjem pare s ciljem sprečavanja nekontrolisanih emisija u zrak.	Kontinuirana obaveza				
17. Analiza zagađenosti okoliša u nultom stanju na lokaciji - potrebno je izvršiti detaljnja mjerenja emisije i imisije u uslovima rada postrojenja Koksare i pratećih postrojenja, te na osnovu dobivenih rezultata uraditi analizu o uticaju na kvalitet zraka, koja pored podataka o mjerenju emisija i imisija treba da sadrži i sve druge pokazatelje uticaja na kvalitet zraka, kao i preporuke za smanjenje emisija ispod propisanih graničnih vrijednosti u skladu s legislativom FBiH i BAT preporukama.	2019				
18. Obezbjediti kontinuirani remont i periodičnu izmjenu vrata na pećima koksne baterije tako da se obezbjedi minimalno nekontrolirano ispuštanje sirovog koksnog plina pored vrata u zrak.	Kontinuirana obaveza				
19. U slučaju pojave epizodnog stanja visoke zagađenosti zraka potrebno je provesti interventne mjere za dodatno smanjenje emisija u zrak na način što će se produžiti period koksovanja i preduzeti druge mjere za sprječavanje zagađivanja zraka. Potrebno je izraditi uputstvo prema kojem će se provoditi navedene interventne mjere.	2019				

20. Svakodnevno provoditi sve raspoložive preventivne mjere na smanjenju i kontroli fugitivnih emisija u pogonu za proizvodnju filera, održavanje uređaja i instalacija, čišćenje i pranje i umjerno vlaženje.	Stalna obaveza				
c) Investicione mjere za sprečavanje i smanjivanje emisije polutanata u zrak i zaštitu zraka:					
21. Uređaj za otpadni katran sa dekantera, amonijum sulfata i biohemije - izgraditi uređaj za transport otpadnog katrana iz dekantera i drugih mjesta gdje se pojavljuje na mješavinu uglja za koksovanje.	2019				
22. Izraditi idejno projektno rješenje izdvajanja H ₂ S iz koksnog plina i priprema za realizaciju projekta.	2019				
23. Izraditi projekat za izdvajanje H ₂ S iz koksnog plina i priprema za realizaciju projekta.		2020			
24. Realizacija projekta za izdvajanje H ₂ S iz sirovog koksnog plina prema BAT-smjernicama.			2021	2022	2023
25. Izraditi idejno projektno rješenje za bezprašinsko istiskivanje koksa	2019				
26. Izraditi projekat za besprašinsko istiskivanje koksa.		2020			
27. Realizacija projekta instaliranja sistema za bezprašinsko istiskivanje koksa - postoji nekoliko sistema za smanjenje emisije prilikom istiskivanja koksa. Preporučuje se ugradnja „Minister Stein System“, koji daje najbolje rezultate sa efikasnošću uklanjanja emisija većim od 99%. Ovaj sistem je primjenljiv i na novim i postojećim baterijama.			2021	2022	
28. Modifikacija opreme na usipnim mašinama i zasipu - ugraditi zaptivnu čahuru na planir-štangi deforneza i obložiti konusne dijelove koševa usipnih mašina nehrđajućim čelikom.	2019	2020			
29. Oprema za vizuelni monitoring – postaviti minimalno 4 video kamere za stalni, 24 satni nadzor (platforma, kokсна i mašinska strana) kako bi se omogućilo kvalitetno praćenje poduzetih mjera na smanjenju emisija sirovog koksnog plina iz nekontrolisanih emisija na kokсноj bateriji.	2019				

30. Izraditi projektno rješenje uređaja za za sakupljanje fine prašine koja nastaje pri proizvodnji filera.	2019				
31. Instalirati uređaj za sakupljanje fine prašine koja nastaje pri proizvodnji filera prema projektnom rješenju s ciljem sprečavanja emitovanja u okolni zrak i gubitka sirovina.		2020			
32. Povećanje iskorištenja platinskih mrežica, zamjenom sa novim mrežicama izrađenih prema novim tehnologijama Jhonson Mathey - London Monitoring tehnološkog procesa filter stanice.		2020			
33. Nabaviti industrijski usisivač za ekstrakciju prašine na separaciji koksa (objekti 413 i 414).	2019				
34. Ugradnja novih filtera na objektima 313 (proizvodnja KAN-a) i 311 (proizvodnja filera).		2020			

4. MJERE ZA SPREČAVANJE I SMANJIVANJE EMISIJE ŠTETNIH MATERIJU U VODE I ZAŠTITU VODA

MJERE I AKTIVNOSTI	ROKVI REALIZACIJE				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
a) Preventivne mjere za sprečavanje i smanjivanje emisije štetnih materija u vode:					
1. Redovno vršiti analizu potrošnje tehnoloških voda u odnosu na prethodni period i BAT preporuke te obavezno poduzimati mjere za otklanjanje uzroka povećane potrošnje tehnoloških voda o čemu obavezno treba voditi urednu evidenciju.	Kontinuirana obaveza				
2. Obezbijediti kvalitetno održavanje i funkcionisanje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda sa svom pripadajućom procesnom opremom i objekata za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda (kanalizacija, slivne rešetke, separator ulja i dr.), kako bi se obezbijedilo što efikasnije prečišćavanje otpadnih voda i kao bi svi parametri kvaliteta efluenta bili niži od graničnih vrijednosti propisanih Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije.	Kontinuirana obaveza				

<p>3. Redovno vršiti kontrolu funkcionalne ispravnosti postrojenja za tretman otpadnih voda, podizimanje preventivnih mjera za njegovo pouzdano i efikasno funkcionisanje i otklanjanje eventualnih uzroka poremećaja u radu ovog postrojenja s ciljem stvaranja uslova za što efikasnije prečišćavanje otpadnih voda u okviru projektovanih tehnoloških parametara i propisanih graničnih vrijednosti za kvalitet efluenta o čemu treba redovno voditi urednu evidenciju.</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>4. Vršiti redovnu kontrolu efikasnosti prečišćavanja otpadnih voda i kvaliteta efluenta u internoj laboratoriji s ciljem obezbjeđenja optimalnog funkcionisanja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i propisanog kvaliteta efluenta, prečišćene vode koja se ispušta iz ovog postrojenja u odvodnu kanalizaciju i putem nje u rijeku Spreču o čemu treba redovno voditi urednu evidenciju prema propisanoj proceduri.</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>5. Na svim ispustima (izlaz iz proizvodnih pogona, te na ulazu i izlazu iz postrojenja za fizičko-hemijski i biološki tretman), a prije ispuštanja u sabirni kanal, redovno vršiti monitoring otpadne vode iz okna za monitoring, shodno članu 11. stav (3), (4), (5) i (6) Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sistema javne kanalizacije ("Sl.novine FBiH", br: 101/15 i 1/16).</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>6. U cilju racionalizacije potrošnje tehnološke vode izvršiti ugradnju vodomjera po tehnološkim cjelinama i vršiti redovno praćenje i analizu potrošnje vode te pri svakom prekoračenju poduzimati mjere sanacije.</p>	2019	2020			
<p>7. Prilikom tehnološkog poremećaja u funkcionisanju postrojenja za tretman otpadnih voda koji uzrokuje povećane emisije štetnih materija u površinske vode obavezno odmah, bez odlaganja, zaustaviti tehnološki proces i poduzeti mjere za sanaciju i otklanjanje uzroka tehnološkog poremećaja o čemu treba voditi evidenciju prema propisanoj proceduri. Sa proizvodnjom se može nastaviti tek kada se osposobi normalno funkcionisanje postrojenja za tretman otpadnih voda.</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>8. Izraditi uputstvo za upravljanje postrojenjem za prečišćavanje tehnoloških otpadnih voda iz pogona Koksare, kojim treba jasno definisati operativne radnje upravljanja ovim sistemom s ciljem postizanja što bolje efikasnosti prečišćavanja otpadnih voda.</p>	2019				

9. Uraditi snimak i shemu postojećeg stanja kanalizacije sa naznakom profila, okna i poklapaca, dužina, mjesta i dubina priključaka pojedinih vrsta otpadnih voda.	2019				
10. Na osnovu utvrđenih količina i sastava pripadajućih oborinskih onečišćenih voda koje nastaju na lokaciji pogona, da se izradi i reviduje investiciono-tehnička dokumentacija sistema za prikupljanje oborinskih onečišćenih voda, prečišćavanje istih i ispuštanje prečišćenih voda u definisani recipijent.	2019				
11. Onečišćene oborinske vode sa manipulativnih površina, parkirališta i praonice vozila obavezno odvoditi kanalizacionim sistemom u separator radi odvajanja ulja i masnoća s ciljem njihovog prečišćavanja prije ispuštanja u recipijent.	Kontinuirana obaveza				
12. Sanitarno-fekalne otpadne vode se trebaju prikupljati i tretirati, odvojeno od tehnoloških otpadnih voda i oborinskih onečišćenih voda.	2019				
13. Obezbijediti redovno kvalitetno održavanje svih hidrotehničkih objekata za odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, te njihovo korištenje na način koji obezbjeđuje njihovu potpunu tehnološku ispravnost i funkcionalnost, u cilju obezbjeđenja optimalnih uvjeta za prečišćavanje otpadnih voda o čemu se mora redovno voditi evidencija.	Kontinuirana obaveza				
14. Redovno i kvalitetno održavanje sistema za obradu i zbrinjavanje mulja nastalog na postrojenju za tretman otpadnih voda, o čemu treba voditi urednu evidenciju.	Kontinuirana obaveza				
15. Sadržaj (mulj) iz postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i ostali otpad koji nastaje na predmetnoj lokaciji ne smije se odlagati u vodotoke i na njegove obale.	Kontinuirana obaveza				
16. Obezbijediti adekvatno zbrinjavanje mulja iz uređaja za biološko prečišćavanje otpadnih voda i time spriječiti ispuštanje mulja u kanalizaciju i dalje u rijeku Spreču.	2019				
17. Sve muljeve i taloge iz postrojenja za tretman otpadnih voda sakupljati u bazen za prihvatanje mulja do njegovog konačnog i krajnjeg zbrinjavanja na način da se okoliš ne onečišćuje, angažovanjem firme ovlaštene za tu vrstu djelatnosti, o čemu treba voditi urednu evidenciju.	Kontinuirana obaveza				

<p>18. Kod manipulisanja sa tečnim gorivom (naftom i derivatima nafte) moraju se preduzeti sve preventivne mjere da ne dođe do njegovog rasipanja. Svi rezervoari i posude u kojima se skladišti i drži nafta, lož ulje i maziva moraju biti građevinski osigurani da se prosuta nafta ili njeni derivati ne razlivaju po okolini i istu ne zagađuju. Prilikom pretakanja nafte i drugih tečnih goriva, ispod spojnog mjesta fleksibilnog crijeva na ulaznu armaturu rezervoara obavezno se postavlja limeno korito u cilju kontrolisanog sakupljanja eventualno rasutog goriva koje se potom uspe u rezervoar.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>				
<p>19. Zabranjeno je ispuštanje štetnih supstanci i odlaganje otpada u vode, na obale vodotoka i na površinu zemljišta, koji zbog svojih fizičkih, hemijskih i bioloških karakteristika mogu ugroziti kvalitet vode i zemljišta, kao i zdravlje ljudi, vodenih i terestričnih organizama.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>				
<p>20. Zabranjeno je ispuštanje kemijskih sredstava u kanalizacione odvode, te obavezno preduzeti adekvatne mjere kojima se osigurava da se kemijska sredstva ne ispuštaju u kanalizacione odvode.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>				
<p>21. Potrebno je obezbijediti adekvatan apsorber za prikupljanja hemikalija u skladištu hemikalija, dozir stanici ili na mjestima pretakanja hemikalija u slučaju incidentnog izlivanja. U skladišnom prostoru i na mjestima pretakanja nije dozvoljeno postojanje podnih slivnika.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>				
<p>22. Obezbijediti siguran način skladištenja te ulaza i izlaza svih vrsta hemikalija koje se koriste u tehnološkim procesima i laboratoriji o čemu treba voditi evidenciju.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>				
<p>23. Pribaviti novu vodnu dozvolu za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda sa lokacije kompleksa pogona za proizvodnju koksa, hemijskih proizvoda i energije.</p>	<p>2019</p>				
<p>24. Obezbijediti sve uslove i redovno poduzimati sve raspoložive preventivne mjere da kvalitet prečišćenih otpadnih voda koje se ispuštaju iz postrojenja za njihovu obradu putem odvodne kanalizacije u rijeku Spreču i Jalu mora zadovoljiti uslove propisane Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>				

b) Tehničke mjere za sprečavanje i smanjivanje emisije štetnih materija u vode:					
25. Pokrenuti paralelne linije amonijum-sulfata kako bi se udvostručio kapacitet tretmana amonijačne vode koja nastaje u procesu sa 20 m ³ /h na 40 m ³ /h kako bi se osiguralo da otpadna voda koja se ispušta u rijeku Spreču ne sadrži amonijak.	2019				
26. Izvršiti sanaciju (popravku) procesnih rezervoara amonijačne vode R-25, R-26 i R-28 s ciljem sprečavanja curenja.	2019				
27. Izvršiti sanaciju (popravku) bistrača katrana 1, 2, 3 i 4 s ciljem sprečavanja njegovog curenja.	2019				
28. Spriječiti odvodnjavanje (ispuštanje) mulja iz rezervoara benzola u kanalizaciju i rijeku Spreču.	2019				
29. Izvršiti remont taložnih bazena na pripremi uglja i otpremi koksa.	2019	2020			
30. Izvršiti sanaciju i popravku HPV bazena s cilje sprečavanja ispuštanja kisele vode u kanalizaciju i putem nje u rijeku bez neutralizacije.	2019				
31. U cilju smanjenja opterećenja otpadnih tehnoloških voda (procesne vode sa povišenom pH vrijednosti neutralisati) potrebno je otpadne vode iz procesa likvefakcije amonijaka i proizvodnje azotne kiseline i otpadne vode iz procesa proizvodnje KAN-a odvesti u bazen za neutralizaciju objekta 200. Izvršiti rekonstrukciju bazena za neutralizaciju sa svim priključcima i instalirati opremu za kontinuirani monitoring.		2020			
c) Investicione mjere za sprečavanje i smanjivanje emisije štetnih materija u vode:					
32. Izraditi konceptijsko rješenje za integralno tehnološki, ekonomski i ekološki održivo upravljanje tehnološkim otpadnim vodama s ciljem postizanja kvaliteta efluenta iz proizvodnog kompleksa prema Uredbi o uslovima za ispuštanje otpadnih voda u sistem javne kanalizacije ili površinske vode i EU standardima, te sva projektna rješenja uskladiti sa ovim rješenjem.	2019				

33. Izraditi projekat optimizacije i usklađivanja sa BAT-om za koksare iz 2013. godine postrojenja za biološki tretman otpadnih voda s ciljem poboljšanja efikasnosti prečišćavanja i postizanja kvaliteta efluenta prema Uredbi o uslovima za ispuštanje otpadnih voda u sistem javne kanalizacije ili površinske vode i EU standardima.	2019				
34. Izvršiti optimizaciju i usklađivanja sa BAT-om za koksare iz 2013. godine postrojenja za biološki tretman otpadnih voda prema projektnom rješenju s ciljem poboljšanja efikasnosti prečišćavanja i postizanja kvaliteta efluenta prema Uredbi o uslovima za ispuštanje otpadnih voda u sistem javne kanalizacije ili površinske vode i EU standardima.		2020			
35. Izraditi idejno konceptijsko rješenje tretmana otpadnih voda iz pogona AMK	2019				
36. Izraditi projekat za održiv i efikasan tretman otpadnih voda koje nastaju u pogonu AMK.	2019				
37. Realizacija projekta tretmana otpadnih voda iz pogona AMK	2019	2020			
38. Sve tehnološke otpadne vode iz pogona AMK odvesti na postrojenje za obradu, prema projektnom rješenju.			2021		
39. Sve tehnološke otpadne vode iz pogona Azotara odvesti na uređaj za njihov tretman u skladu sa projektim rješenjem tretmana otpadnih voda iz ovog pogona.			2021		
40. Realizacija projekta tretmana otpadnih voda iz filter stanice	2019				
41. Izvršiti dopunu procesa obrade viška mulja iz postrojenja za fizičko-hemijski i biološki tretman otpadnih voda postupkom dehidratacije i neutralizacije te iznaći odgovarajuće rješenje za konačno zbrinjavanje viška mulja u skladu sa važećim okolinskim propisima.		2020			
42. Provesti mjeru sanacije prostora kondenzacije u cilju sanacije i popravke opreme na kojoj postoje curenja, te adaptacije i izgradnje tankvana, skupljanje kondenzata sa plinskih vodova koksog plina i sabirnih šahtova i cijevnog sistema te tretman istih na primarnoj strani (ili na postojećem postrojenju za biološke prečišćavanje ili na zbirnom postrojenju za obradu otpadnih voda u proizvodnom kompleksu).	2019	2020			

43. Izraditi projektno rješenje centralnog sistema za prečišćavanje otpadnih voda			2021		
44. Izgradnja centralnog sistema za prečišćavanje otpadnih voda prema projektu				2022	2023
45. Na svim ispuštima prema glavnom kolektoru izgraditi revizionna okna - šahtove za nesmetano vršenje monitoringa ispuštenih otpadnih voda.	2019				
46. Instalirati separator u pumparnici adekvatnog kapaciteta s ciljem izdvajanja ulja i tragova katrana iz otpadne vode koja se ispušta u odvodnu kanalizaciju i dalje u rijeku Spreču.	2019				
47. Instalirati separator u skladištu katrana adekvatnog kapaciteta s ciljem izdvajanja ulja i tragova katrana iz otpadne vode koja se ispušta u odvodnu kanalizaciju i dalje u rijeku Spreču.	2019				
48. Nabaviti i instalirati novi procesni rezervoar za amonijačnu vodu R-23.	2019				
49. Nabaviti i instalirati novi procesni rezervoar za amonijačnu i katransku vodu R-24.	2019				
50. Nabaviti i instalirati novi procesni rezervoar za amonijačnu vodu R-27.	2019				
51. Nabaviti i instalirati novi procesni rezervoar za amonijačnu vodu R-400.	2019				
52. Nabaviti i instalirati novi visinski procesni rezervoar za amonijačnu vodu R-250.	2019				
53. Izraditi projektno rješenje za prikupljanje, prečišćavanje i ispuštanje oborinskih otpadnih voda koje nastaju u krugu proizvodnog kompleksa.	2019				
54. Realizovati projektno rješenje za prikupljanje, prečišćavanje i ispuštanje oborinskih otpadnih voda koje nastaju u krugu proizvodnog kompleksa.		2020			
55. Ispitati mogućnost primjene tehnika za tretman otpadnih voda prema BAT-u (BAT for Large volume organic chemicals) s ciljem spriječavanja, minimaliziranja i ponovne upotrebe otpadne vode.	2019	2020			

5. MJERE ZA SPREČAVANJE I SMANJIVANJE BUKE, ODNOSNO ZAŠTITU OKOLIŠA OD BUKE

MJERE I AKTIVNOSTI	ROKOVI REALIZACIJE				
	2019	2020	2021	2022	2023
a) Preventivne mjere za sprečavanje i smanjivanje buke, tj. zaštitu okoliša od buke:					
1. Redovno servisiranje i tekuće održavanje postrojenja, tehnološke opreme i uređaja (redovno podmazivanje rotirajućih i nalijegajućih mehanizama, pritezanja olimljenja i remenja itd.) u cilju što većeg smanjenja nivoa buke ispod propisanih graničnih vrijednosti.	Kontinuirana obaveza				
2. Lociranje stacionarnih izvora buke, naročito dominantnih, u zatvorene prostore, kako bi se što više smanjila disperzija buke u okolinu.	Kontinuirana obaveza				
3. Redovno realizovati monitoring buke na granicama kruga proizvodnog kompleksa prema najbližim naseljima u skladu sa planom okolinskog monitoringa.	Kontinuirana obaveza				
4. U slučaju da se u toku rada postrojenja i uređaja ili izvođenja radnih aktivnosti pojavi ili pak mjerenjem utvrdi prekomjerni nivo buke, odmah bez odlaganja treba pristupiti sanaciji i otklanjanju uzroka prekomjerne buke, što treba provjeriti kontrolnim mjerenjem nivoa buke i evidentirati u evidenciju o okolinskom monitoringu.	Kontinuirana obaveza				

6. MJERE ZA SPREČAVANJE I MINIMIZIRANJE PRODUKCIJE OTPADA I UPRAVLJANJA OTPADOM

MJERE I AKTIVNOSTI	ROKOVI REALIZACIJE				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
a) Preventivne mjere za sprečavanje i minimiziranje produkcije otpada i upravljanje otpadom					
1. Izvršiti identifikaciju svih vrsta otpada uključujući opasni otpad prema odredbama Pravilnika i kategorijama otpada sa listama.	2019				

<p>2. Radi spriječavanja ili smanjenja produkcije otpada, obavezno uspostaviti monitoring nastanka otpada, locirati mjesta nastanka, te ustrojiti i uredno voditi evidenciju o otpadu po vrsti, količini, načinu zbrinjavanja i otpremi.</p>	<p>31.03. 2019.</p>				
<p>3. Osnovne mjere za sprečavanje produkcije i za povrat korisnog materijala iz otpada, koje će se provoditi u pogonima proizvodnog kompleksa kompanije "GIKIL" d.o.o. Lukavac su sljedeće:</p> <p>3.1. Unapređenje i razvoj novih tehnologija i procesa kojima će se smanjiti količine otpadnih materijala, efikasno koristiti ulazni materijali i energija. S tim ciljem pratiti preporuke najboljih raspoloživih tehnologija (BAT) za pojedine tehnološke linije.</p> <p>3.2. Postojeće tehnološke procese voditi prema propisima i tehnološkim upustvima sa maksimalnim materijalnim iskorištenjem i energetsom efikasnošću, kada nastaju minimalne količine otpadnih materija iz procesa i od gotovih proizvoda. Mjeru realizirati definisanjem procedure i izradom upustava za optimizaciju procesa.</p>	<p>2019. godina i dalje kontinuirano</p>				
<p>4. Pomoćne procese voditi na način racionalnog korištenja materijalnih sredstava i energije uz sagledavanje mogućnosti ponovne upotrebe (utrošak i mogućnost recikliranja kancelarijskog materijala, tonera, kontrolisan otpis računarske opreme, racionalno korištenje materijala koji se koriste za pripremanje zajedničkih obroka i mogućnost iskorištenja otpada u procesu biološke razgradnje, racionalno korištenje sredstava internog saobraćaja i ostalih pomoćnih mašina i uređaja). Mjeru realizirati definisanjem procedure i izradom upustava za optimalno vođenje administrativnih i uslužnih djelatnosti.</p>	<p>2019. godina i dalje kontinuirano</p>				
<p>5. Izbor sirovina i osnovnih materijala vršiti po ekološkom kriteriju smanjenog zagađenja okoliša i manjih količina otpadnih materijala. U redovnu proceduru nabave unijeti navedeni kriterij.</p>	<p>2019. godina i dalje kontinuirano</p>				
<p>6. U postupku nabavke pojedinih materijala ispitati mogućnost povrata otpadnih materijala od proizvođača isporučiocu za njegovu eventualnu obnovu, recikliranje ili trajno zbrinjavanje. U redovnoj proceduri nabavke predvidjeti ovu mogućnost i o tome voditi zapise.</p>	<p>2019. godina i dalje kontinuirano</p>				

<p>7. Sav nastali opasni otpad mora se sakupljati u namjenske spremnike i skladišta na način da se spriječi njegovo rasipanje ili razlijevanje i ulaz oborinskih voda, te isporučivati ovlaštenom operatoru s ciljem njegovog zbrinjavanja u skladu sa zakonskom regulativom i planom o upravljanju otpadom</p>	<p>2019. godina i dalje kontinuirano</p>				
<p>8. Ambalažom za dopremu sirovina, matrija i energenata u pogone upravljati u skladu sa općim mjerama dobrog poslovanja, ekološkim propisima i propisima upravljanja otpadom kojima se preporučuje korištenje proizvoda sa minimalnim sadržajem ambalažnog otpada. U redovnu proceduru nabave unijeti navedeni kriterij.</p>	<p>2019. godina i dalje kontinuirano</p>				
<p>9. Otpad iz proizvodnog procesa ponovo vraćati u procese (reciklirati) tamo gdje je tehnološki moguće i ekonomski isplativo.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>				
<p>10. Otpad koji nije moguće reciklirati u vlastitim pogonima potrebno je predati ovlaštenoj firmi na daljnje postupanje. Ova mjera podrazumijeva:</p> <p>10.1. Uspostavljanje operativnog sistema ekološki ispravnog odlaganja otpada na mjestu nastanka i sakupljanja u centralno odlagalište. Uspostavljanje ovih preduslova, odnosno, uspostavljanje selektivnog sakupljanja otpadnih materijala potrebno je obezbijediti do 30.06.2019. godine.</p> <p>10.2. Ugovaranje odvoza i zbrinjavanja svih vrsta otpada sa ovlaštenim kompanijama. Ugovaranje odvoza sa ovlaštenim operaterima potrebno je obezbijediti 30 dana nakon prijema rješenja o okolinskoj dozvoli.</p>	<p>30.06. 2019</p>				
<p>11. Otpad se odvaja po vrsti na mjestu nastanka i odlaže na za to predviđena i označena mjesta. Na mjestu prikupljanja i sa prikupljenim otpadom će se postupati na način da se izbjegne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opasnost po zdravlje ljudi, • opasnost po biljni i životinjski svijet, • onečišćenje vode, tla i zraka iznad propisanih graničnih vrijednosti, • nekontrolirano odlaganje i spaljivanje bilo koje vrste otpada, • požar ili eksplozija, 	<p>Kontinuirana obaveza</p>				

<ul style="list-style-type: none"> • buka i neugodni mirisi, • pojavljivanje i razmnožavanje štetnih životinjskih i biljnih organizama i sl. 	
<p>12. Mjere za odvojeno sakupljanje otpada, posebno opasnog otpada od drugih kategorija otpada koje se ponovo koriste su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odvojeno vršiti sakupljanje komunalnog otpada od ostalih kategorija otpada s ciljem odvoženja na komunalnu deponiju; • opasne otpade staviti pod pojačan nadzor i kontrolu u fazama prikupljanja, skladištenja i konačnog zbrinjavanja; • opasni otpad sakupljati odvojeno od drugih kategorija otpada i to po kategorijama, te redovno odvoženje od strane sakupljača-operatera ovlaštenog za zbrinjavanje opasnog otpada. 	<p>Kontinuirana obaveza</p>
<p>13. Operator tj. odgovorno lice za upravljanje otpadom je za opasni otpad dužno:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voditi zasebnu evidenciju o vrstama i količinama opasnog otpada (npr. rabljena ulja, ambalaža od hemikalija, opasne komponente električnog i elektroničnog otpada, mulj i tečni otpad i sl.), • obezbijediti natkriven ili zatvoren, odnosno kontrolisan prostor i odgovarajuće spremnike za skladištenje opasnog otpada, • vršiti odvojeno sakupljanje po vrsti, odnosno kategoriji opasnog otpada, • obezbijediti odlaganje u odgovarajuće spremnike na kojima mora stajati natpis "opasan otpad", • skupljaču predati prateći list za opasni otpad s podacima o vrsti, količini, porijeklu i načinu pakovanja opasnog otpada. Forma pratećeg lista je usklađena sa potrebama sakupljača i daljnjim tokovima u prekograničnom i domaćem prometu ovih otpada, • čuvati evidenciju najmanje 5 godina, • prema potrebi evidenciju staviti na uvid nadležnoj inspekciji zaštite okoliša. 	<p>Kontinuirana obaveza</p>

<p>14. Otpad nastao u redovnim proizvodnim procesima zbog svojih specifičnosti zahtijeva kontinuirano praćenje količina i sastava kako bi se blagovremeno planirali ispravni tokovi njegovog zbrinjavanja i eventualna poboljšanja i unapređenja u sistemu upravljanja otpadom. S obzirom na svoje osobine, dio otpada koji nastane će se predavati eksternim ovlaštenim kompanijama na dalju upotrebu (reciklažu) ili konačan tretman u skladu sa zakonskim propisima a što se odnosi na: gumu, metale, papir, plastiku, akumulatore i sl.. Pored navedenog, u tehnološkim procesima će nastajati i otpad koji se ne može reciklirati i takav otpad se mora predavati na zbrinjavanje ovlaštenim kompanijama s ciljem adekvatnog zbrinjavanja i/ili odvoziti i odlagati na deponiju industrijskog otpada na kontrolisani način, kao što je: vatrostalni otpad, muljevi i talozi iz različitih tehnoloških procesa i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda i sl..</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>15. U skladu sa ostalim mjerama za unapređenje tehnoloških procesa i postavljenim rokovima, predvidjeti tretman otpadnih muljeva s ciljem neutralizacije i dehidracije čime mu se umanjuje masa i zapremina i stim u vezi potreba i troškovi zbrinjavanja. Dodatnim ispitivanjem sadržaja otpadnih muljeva moguće je planirati njihovo materijalno ili energetska iskorištenje.</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>16. Otpadna ulja i zauljeni materijali se ovojeno sakupljaju u adekvatne spremnike postavljene u centralnom skladištu i povremeno ih preuzima ovlašteni operater u cilju recikliranja i konačnog zbrinjavanja.</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>17. Izvršiti zbrinjavanje katranskog fusa (recikliranje katrana).</p>	2019				
<p>18. Izvršiti čišćenje svih površina na platou pumparnice, uključujući mjesta na kojima se nalaze bistrači katrana, svi rezervoari, tankvana za podzemne rezervoare, zgrada pumparnice i prostor gdje se nalaze pumpe, putem ovlaštenog operatera za upravljanje opasnim otpadom i iste stalno održavati u čistom stanju.</p>	2019				
<p>19. Putem ovlaštenog operatera za upravljanje opasnim otpadom očistiti i na propisan način zbrinuti sav opasni otpad (katran) koji je odložen u kanalu (iza fabrike Katrana), koji je korišten u ranijem periodu.</p>	2019				

<p>20. Operator je dužan sav selektivno prikupljeni otpad, namijenjen za zbrinjavanje izvan kruga ove kompanije, predati na konačno zbrinjavanje kompanijama ovlaštenim za prikupljanje, transport i preradu pojedinih vrsta otpada. Ovlaštene kompanije preuzimaju obavezu transporta do konačne prerade otpada odnosno njegovog zbrinjavanja. Za pojedine vrste otpada ugovorom sa ovlaštenim kompanijama se regulira:</p> <ul style="list-style-type: none"> • način korištenja posuda za sakupljanje, • oblik, veličina i broj posuda za sakupljanje, • lokacije sakupljanja i preuzimanja otpada, • dinamika odvoza i • izrada neophodnih upustava za kvalitetno selektiranje otpada i sl.. 	Kontinuirana obaveza				
<p>21. Odvoz svih vrsta otpada evidentirati u odgovarajućim pratećim listovima, odnosno, primopredajnicama i evidenciji otpada koju vodi odgovorno lice za upravljanje otpadom.</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>22. Realizovati projektno rješenje za odlaganje mulja sa filter stanice i obezbijediti odlaganje ovog mulja prema projektnom rješenju i zakonskoj regulativi o upravljanju otpadom.</p>	2019				
<p>23. Sistemskim procedurama i upustvima odrediti mjere periodične edukacije osoblja čiji efekat u konačnici treba biti podizanje svijesti svih uposlenika o potrebi smanjenja nastanak otpada i adekvatnom zbrinjavanju otpada, čiji se nastanak nije mogao izbjeći. Operator je dužan izraditi i periodično provoditi Plan edukacije uposlenika o upravljanju otpadom za čiju realizaciju je odgovorno ovlašteno lice za upravljanje otpadom.</p>	30.06.2019. godine i dalje minimalno jedanput svake godine				
<p>24. Ukoliko se u predmetnom proizvodnom kompleksu eventualno pojavi otpad nepoznatog sadržaja, operator odgovorno lice za upravljanje otpadom je dužno odmah izvijestiti nadležnu kantonalnu inspekciju za zaštitu u cilju vršenja pregleda i poduzimanja mjera predviđenih odredbama Pravilnika o postupanju s otpadom koji se ne nalazi na listi opasnog otpada ili čiji je sadržaj nepoznat ("Službene novine FBiH", broj: 9/05).</p>	Kontinuirana obaveza				
<p>25. Odlaganje, iskorištavanje i recikliranje otpada se mora vršiti isključivo prema Planu o upravljanju otpadom i odredbama zakonske regulative o upravljanju otpadom.</p>	Kontinuirana obaveza				

26. Transport otpada se mora vršiti na način da se okoliš ne zagađuje prilikom transporta te ukoliko dođe do zagađivanja okoliša, prijevoznik je dužan sanirati posljedice.	Kontinuirana obaveza				
27. Redovno provoditi monitoring nastanka i otpreme otpada po vrstama/kategorijama otpada i voditi evidenciju o nastanku i otpremi otpada u skladu sa planom i propisima o upravljanju otpadom.	Kontinuirana obaveza				
b) Preventivne mjere za sprečavanje i minimiziranje produkcije otpada i upravljanje otpadom					
28. Izgraditi uređaj za doziranje otpadnog mulja i katranskog fusa u mješavinu uglja za koksovanje.	2019				

7. MJERE ZA SPREČAVANJE I MINIMIZIRANJE NEGATIVNIH UTICAJA NA TLO

MJERE I AKTIVNOSTI	ROKOVI REALIZACIJE				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
a) Preventivne mjere za sprečavanje i minimiziranje negativnih uticaja na tlo					
1. Da bi se smanjili eventualni negativni uticaji na vode, tlo i zdravlje ljudi izvršiti zamjenu transformatorskog ulja u transformatorima koja sarži PCB, kao i eliminaciju svih curenja i rasipanja ulja, vode, pare i drugih sirovina.	2019				
2. Kod manipulisanja sa tečnim gorivom (naftom i derivatima nafte) i otpadnim uljima moraju se preduzeti sve preventivne mjere da ne dođe do njegovog rasipanja. Svi rezervoari i posude u kojima se skladišti i drži nafta, lož ulje i maziva kao i otpadna ulja moraju biti građevinski osigurani da se prosuta nafta ili njeni derivati ili otpadna ulja ne razlivaju po okolini i ne zagađuju tlo. U slučaju ispuštanja naftnih derivata, tehničkih ulja i masti iz strojeva i vozila, osigurati sredstva za upijanje naftnih derivata, piljevinu i sl., te zagađeno tlo mehanički odstraniti.	Kontinuirana obaveza				

3. Upravljanje otpadom vršiti prema Planu o upravljanju otpadom.	Kontinuirana obaveza				
4. Izvršiti monitoring teških metala i PAH-ova u zemljištu u krugu pogona koksare i na bazi izvršenih detaljnih istraživanja dati preporuku za primjenu odgovarajućih tehnologija i mjera sanacije kontaminiranog zemljišta s ciljem remedijacije kontaminiranog zemljišta.	2019				
b) Investicione mjere za sprečavanje i minimiziranje negativnih uticaja na tlo					
5. Da bi se smanjilo opterećenje tla i zraka, treba predvidjeti izgradnju skladišta krečnjaka koje će biti pokriveno i betonirano, kako bi se spriječio gubitak sirovine i spriječila emisija u tlo a time i u podzemne vode.			2021		

8. Prijedlog mjera za preveniranje i sprečavanje nesreća velikih razmjera i incidentnih situacija s ciljem zaštite okoliša

MJERE I AKTIVNOSTI	ROKOVİ REALIZACIJE				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1. S obzirom da je proteklo pet godina od izrade Plana sprečavanja nesreća velikih razmjera za proizvodni kompleks kompanije „GIKIL“ d.o.o. Lukavac potrebno je izvršiti dopunu i usklađivanje (ažuriranje) ovog Plana, kao i Unutrašnjeg i Spoljnjeg plana intervencije sa aktuelnim stanjem u pogonima proizvodnog kompleksa, te ovu dokumentaciju dostavi i Federalnoj i Kantonalnoj upravi civilne zaštite.	2019				
2. Ažurirati procedure za reagovanje u hitnim slučajevima, koje trebaju da uključe i mjere za svođenje na minimum negativnih uticaja opasnih situacija na okoliš.	2019				
3. Operator je dužan poduzeti sve raspoložive preventivne mjere neophodne za preveniranje i sprečavanje incidentnih situacija i ograničavanja njihovog uticaja na okoliš, kao i ublažavanja i otklanjanja posljedica po okoliš, sukladno obavezama koje proističu iz odredaba Zakona o zaštiti okoliša	Kontinuirana obaveza				

4. Operator je dužan bez odlaganja prijaviti Federalnom ministarstvu okoliša i turizma svaku incidentnu situaciju koja značajno utiče na okoliš, te dostaviti sve podatke i informacije o uzrocima i posljedicama incidentne situacije kao i poduzetim mjerama ublažavanja, ograničavanja i sanacije posljedica.	Kontinuirana obaveza				
5. U rekuperativnom dijelu (podrum koksne baterije) koksnih peći ugraditi detektore plina.	2019				
6. Operator je dužan obezbijediti kontrolu rada i adekvatno održavanje postrojenja, uključujući svu opremu koja može uzrokovati nesreće velikih razmjera kao i povećane emisije i negativne uticaje na okoliš i smanjivanje emisija u okoliš, o čemu se vodi evidencija.	Kontinuirana obaveza				
7. Obezbijediti skladištenje i upravljanje hemikalijama u skladu sa propisima. Rukovati hemikalijama na način da se spriječi ili minimizira rizik po okoliš usljed nekontroliranog rasipanja i incidentne situacije, te poduzeti mjere da se hemikalije ne rasipaju i da se hemikalijama rukuje osgovorno i kontrolirano.	Kontinuirana obaveza				
8. Operator je dužan bez odlaganja smanjiti ili privremeno obustaviti rad postrojenja ukoliko ona svojim radom i emisijama mogu značajno zagaditi okoliš i uzrokovati značajnije posljedice po okoliš i zdravlje ljudi.	Kontinuirana obaveza				

9. MJERE ZA MONITORING EMISIJA, NASTANKA OTPADA I PROIZVODNJE I IZVJEŠTAVANJE

MJERE I AKTIVNOSTI	ROKVI REALIZACIJE				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Mjerenje, ispitivanje, održavanje i kalibracija opreme obavezno vršiti u skladu sa odredbama Pravilnika o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak („Sl. novine FBiH“ br. 9/14) i odredaba Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije (“Službene novine Federacije BiH” broj: 101/15 i 1/16), i to za : <ul style="list-style-type: none"> • monitoring emisija u zrak; • monitoring tehnoloških otpadnih voda. 	Kontinuirana obaveza				

<p>2. Svi automatski monitori i uređaji za uzorkovanje moraju funkcionisati kontinuirano, osim za vrijeme održavanja/remonta i kalibracije ili da je nadležni organ za određeno vrijeme odobrio alternativno uzorkovanje ili monitoring. U slučaju kvara ili neispravnosti bilo kojeg uređaja za kontinuirani monitoring ili uzorkovanje, potrebno je u najkraćem mogućem roku izvijestiti nadležno Ministarstvo za okoliš i postaviće alternativni uređaj. Primjena alternativne opreme, kada nije u pitanju izvanredna situacija, moguća je samo na osnovu odobrenja nadležnog Federalnog ministarstva okoliša i turizma;</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>
<p>3. Oprema za monitoring se mora koristiti i održavati u funkcionalnom stanju tako da precizno i ispravno prikazuje rezultate mjerenja i ispitivanja;</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>
<p>4. Redovno voditi evidenciju o potrošnji vode, električne energije, sirovina, pomoćnih materijala i hemikalija, te vršiti redovnu analizu podataka o utrošku i poduzimati mjere za smanjenje potrošnje, posebno u slučajevima povećanja potrošnje;</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>
<p>5. Redovno voditi evidenciju o monitoringu funkcionisanja postrojenja za tretman otpadnih voda (vizuelna i laboratorijska inspekcija tehnoloških parametara);</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>
<p>6. Redovno voditi evidenciju o kontroli rada pogona i funkcionalnosti dimnih odvoda iz postrojenja i instaliranih uređaja za otprašivanje (vizuelna inspekcija tehnoloških parametara).</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>
<p>7. Redovno voditi evidenciju o monitoringu nastanka, odnosno količinama otpada po kategorijama otpada, kao i otpremi i konačnom zbrinjavanju otpada;</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>
<p>8. Redovno voditi evidenciju o izvršenoj obuci zaposlenika o mjerama sprečavanja i smanjenja emisija iz pogona i postrojenja i drugim okolinskim aspektima u cilju podizanja svijesti zaposlenika o zaštiti okoliša.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>
<p>9. Redovno voditi evidenciju o poduzetim mjerama i postignutim efektima primjene sistema upravljanja kvalitetom prema BAS EN ISO 9001:2012, te Planu upravljanja otpadom i okolinskim procedurama.</p>	<p>Kontinuirana obaveza</p>

10. Redovno vršiti izradu izvještaja o monitoringu emisija zagađujućih materija iz pogona i postrojenja u okoliš i iste dostavljati menadžmentu i Federalnom ministarstvu za okoliš i turizam;	Kontinuirana obaveza (Prema planu monitoringa i rokovima određenim zakonskom regulativom)
11. Izraditi izvještaj o rezultatima svakog ispitivanja tehnoloških otpadnih voda i dostavljati ga Agenciji za vodno područje sliva rijeke Save Sarajevo kao i Federalnom ministarstvu okoliša i turizma u roku od 30 dana od dana završetka mjerenja	30 dana od dana završetka mjerenja
12. Izraditi izvještaj o izvršenim mjerenjima tereta zagađenja otpadnih voda izraženo preko EBS-a i dostavljati ga Agenciji za vodno područje sliva rijeke Save u Sarajevu u roku od 30 dana od dana završetka mjerenja, svake druge godine;	30 dana od dana završetka mjerenja
13. Izraditi izvještaj o izvršenim mjerenjima emisija zagađujućih materija u zrak i dostavljati ga Federalnom ministarstvu okoliša i turizma u roku od 30 dana od dana završetka mjerenja;	30 dana od dana završetka mjerenja
14. Izraditi izvještaj o izvršenim mjerenjima buke i dostavljati ga Federalnom ministarstvu okoliša i turizma u roku od 30 dana od dana završetka mjerenja;	30 dana od dana završetka mjerenja
15. Redovno izrađivati izvještaje o ambalažnom otpadu i dostavljati operateru sistema za upravljanje ambalažnim otpadom;	Kvartalno i godišnje
16. Izraditi izvještaj o značajnijim promjenama kapaciteta i djelatnosti, kao i bilo kakvoj pojavi koja bi mogla ugroziti kvalitet okoliša i dostaviti ga Federalnom ministarstvu okoliša i turizma u najkraćem roku ili u roku od 30 dana od promjene ili pojave;	u najkraćem roku ili u roku od 30 dana od promjene ili pojave
17. Izraditi izvještaj o svakoj značajnijoj emisiji štetnih materija u zrak i vode (incidentnoj situaciji) koja nije u skladu sa zahtjevima iz okolinske dozvole i zakonske regulative i dostaviti ga u najkraćem mogućem roku Federalnom ministarstvu okoliša i turizma i Federalnom inspektoratu nadležnom za nadzor nad zaštitom okoliša i voda.	u najkraćem mogućem roku
18. Izraditi izvještaj za registar postrojenja i zagađivanja i dostaviti ga Federalnom ministarstvu okoliša i turizma najdalje do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu u skladu sa <i>Pravilnikom o registrima postrojenja i zagađivanjima</i> ("Službene novine Federacije BiH", broj: 82/07), kao i Uputstvu za popunjavanje baze podataka - elektronskih obrazaca za BH PRTR	do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu